

Beslutningsforslag nr. B 71. Fremsat den 3. februar 2006 af Ole Sohn (SF), Anne Baastrup (SF) og Holger K. Nielsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om oprettelse af et ophavsretsnavn og om kompensation til ophavsretshavere

Folketinget opfordrer regeringen til at oprette et ophavsretsnavn og at udbygge blankbåndsortningen fra 1992 til også at omfatte nye kopieringsmedier for at kompensere ophavsretshaverne for den stigende kopiering, som de nye medietyper har medført.

Bemærkninger til forslaget

Da den teknologiske udvikling har vist sig at gå stærkere end forventet, opfordres regeringen til hurtigst muligt at etablere et ophavsretsnævn, som kan fastsætte regler for kompensation til ophavsretshaverne for kopiering af musik og film.

Nyt udstyr har på ganske få år gjort det muligt for private at kopiere musik og film af samme standard som originalerne. De forbedrede kopieringsmuligheder har øget omfanget af kopieringen markant. Det medfører et stigende behov for vederlag til ophavsretshaverne gennem en udbygning af den eksisterende kompensationsordning for privatkopiering.

Forslagsstillerne anser principperne i den nuværende ordning som værd at bygge videre på, da det beløb, blankbåndordningen indbringer COPY-DAN, afspejler markedssituationen. Flertallet af forbrugerne har desuden i en gallupundersøgelse fra ultimo 2005 oplyst, at de finder en afgift direkte pålagt optageudstyr, der kan bruges til at kopiere musik film etc., fuldt ud rimelig. Der er derfor intet, der taler for en alternativ ordning, hvor ophavsretshaverne kompenseres over finansloven.

Den nuværende blankmedieordning, som Folketinget indførte i 1992, bør udbygges. Ordningen er ude af trit med det nutidige forbrugsbillede, da den alene omfatter snart forældede og hedengangne optageudstyrtyper og -medier som kassettebånd og cd-rom'er samt de p.t. stadig aktuelle dvd'er. Men ordningen inkluderer ikke nye hardwaretyper med indbygget lagringskapacitet, PVR (videomaskine med indbygget lagringskapacitet) og MP3-afspillere, som de seneste par år har opnået hurtig popularitet og udbredelse. Gallup anslår i januar 2005, at der findes over 1 million MP3-afspillere i Danmark. En MP3-afspiller kan rumme over 5.000 musiknumre, og undersøgelsen viser, at kun 13-17 pct. af ejerne køber musikken. Branchen ForbrugerElektronik (BFE) oplyser, at der i 2005 blev solgt 700.000 MP3-afspillere. Der er således god grund til at anslå, at MP3-afspillere i vidt omfang bruges af private til digital kopiering. Tilsvarende med PVR'er, som erstatter videobåndoptagere. Den øgede kopiering illustreres bl.a. ved en halvering af salget af

originale cd'er. Siden 2000 er salget af cd'er faldet fra en omsætning på 1,2 milliarder til en omsætning i 2004 på 645 millioner cd'er. Desuden anslår KODA i sin årsberetning for 2004, at der er ca. 760 millioner kopierede musikfiler i fildelingstjenesterne på nettet.

Derfor bør der snarest muligt tages nye skridt til at kompensere rettighedshaverne i forbindelse med den øgede digitale kopiering til privat brug, der sker i takt med den teknologiske udvikling. Regeringen bør både mobilisere politisk vilje til at fraråde ulovlig kopiering og til at sikre en rimelig kompensation for lovlig kopiering.

Da vederlagsordningen for kopiering på kassettebånd og cd'er blev indført i 1992, var målet at nå en vederlagsindtægt på 100 mio. kr. i datidens penge. Det samlede mål på 100 mio. kr. er aldrig blevet nået. I gennemsnit har ordningen givet et årligt vederlag på små 60 mio. kr. I 2004 indbragte ordningen kun 49,5 mio. kr.

I følgende europæiske lande er der i forskellig grad fastsat vederlag på kopiudstyr: Belgien, Finland, Frankrig, Grækenland, Island, Italien, Polen, Portugal, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig. I modsætning hertil er der ikke i Danmark fastsat vederlag på MP3-afspillere, PVR'er, mobiltelefoner, computere og dvd-maskiner. Forslagsstillerne foreslår derfor, at regeringen arbejder for at oprette et politisk uafhængigt ophavsretsnævn i stil med de nævn, en stribe andre EU- og EØS-lande har. Således har følgende otte lande et uafhængigt nævn/organ, der fastsætter vederlag via forhandlinger mellem rettighedshavere og elektronikbranchen: Canada, Finland, Frankrig, Holland, Schweiz, Sverige, Tyskland og Østrig. Eventuelt kan et politisk uafhængigt ophavsretsnævn etableres med udgangspunkt i den svenske model, den tyske model eller den franske model.

En ny kompensationsordning bør enten fastsættes ud fra provenuet ved en afgift på en procentdel af salgsprisen på den nye hardware eller fastsættes for hver enkelt type hardware proportionalt efter bl.a. digital lagringskapacitet.

Det foreslås, at nævnet mødes et passende antal gange årligt for at fastsætte compensation i forbindelse med nye produkter, inden de lanceres på markedet.

Forslagsstillerne foreslår, at et uafhængigt ophavsretsnavn enten udgøres af 50 pct. rettighedshavere og 50 pct. fra elektronikbranchen under ledelse af en dommer/opmand eller som i den franske model, hvor forbrugerne og kopiindustrien repræsenteres med hver 25 pct. og rettighedshaverne med 50 pct.

Fakta

Det beløb, blankbåndsortningen indbragte COPY-DAN, faldt fra 2003 til 2004 med 27 pct., bl.a. som følge af regeringens nedsættelse af vederlaget på blanke cd'er. Vederlagsordningen blev i 2003 ændret. Bl.a. blev vederlaget på cd-skiver, hukommelseskort og minidiske reduceret, uden at der samtidig blev pålagt et vederlag for kopiering på nye former for kopiudstyr. Regeringen nedsatte i 2003 vederlaget på cd-skiver med 57 pct. (fra 4,17 kr. i 2003 til 1,80 kr. i 2004). Regeringens argumenter byggede på en forventning om en markant stigning af salget i Danmark og et fald i grænsehandelen uden overvejelser om, at kopiering vil give en væsentlig mindre momsindtægt, da en originalt indspillet cd koster omtrent 15 gange så meget som en blank cd.

Efter vederlagssænkningen har elektronikbranchen endvidere været sen til at nedsætte priserne, og det er derfor ikke gået, som regeringen forventede med hensyn til øget salg eller mindske af grænsehandelen. Fejltagelsen kom konkret til at betyde 10 mio. kr. mindre til rettighedshaverne i 2004. »Forbrugsfesten« er kommet elektronikbranchen og ikke kunstnerne til gode. Mens elektronik-omsætningen i 2004 satte ny omsætningsrekord på 6.400 mio. kr., dvs. en stigning på 14 pct., faldt pladesalget i takt med de nye kopieringsmuligheder, og tabet blev i 2004 langt over 100 mio. kr. for rettighedshaverne.

Den 23. marts 2005 afholdte Kulturministeriet en konference om blankbåndsvederlagsordningen. Ophavsretshaverne er siden på ministerens opfordring kommet med en midtvejsevaluering af blankmedieordningen. Elektronikbranchen er endnu ikke kommet med noget udspil, hvorfor der er grund til, at Folketinget træffer beslutning om etablering af et ophavsretsnavn.

Den nye vederlagsordning skal som udgangspunkt give rettighedshaverne en compensation, som modsvare kopieringen, og som markant overstiger de i 1992 oprindelig tiltænkte 100 mio. kr. Det vil derfor være ophavsretsnavnets opgave at op- og nedjustere compensationen efter den teknologiske såvel som markedets udvikling.

Skriftlig fremsættelse

Ole Sohn (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et ophavsretsnavn og om compensation til ophavsretshavere.

(Beslutningsforslag nr. B 71).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.